

مهارت‌آموزی و رشد تولید
۱۴۰۲

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

موسسه آموزش و ترویج کشاورزی

معاونت علمی و فناوری

شبکه دانش کشاورزی

سلسله برنامه‌های ویدیو کنفرانس انتقال دانش به روز در گستره ملی بخش کشاورزی

عنوان:

خلاقیت و ارتقا مهارت های تفکر خلاق (۱)

سخنران:

ریحانه شاقلی

عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی خراسان رضوی

مدرس دوره‌های مدیریت

۷ آذر ۱۴۰۲ - ساعت: ۱۰

مجلس
العلماء
العلماء
العلماء

مشارکت و رشد تولید

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

موسسه آموزش و ترویج کشاورزی

معاونت علمی و فناوری

شبکه دانش کشاورزی

سلسله برنامه‌های ویدیو کنفرانس انتقال دانش به روز در گستره ملی بخش کشاورزی

تکنولوژی اطلاعات

جهانی شدن

روندهای اجتماعی

عوامل اقتصادی

✓ تغییرات سریع فناوری

✓ بمباران اطلاعات

✓ تهدید حریم خصوصی

✓ از بین رفتن تماس های چهره به چهره

✓ نیاز به شایستگی های جدید

✓ کوتاه شدن تاریخ مصرف دانش و مهارت ها

معاونت علمی و فناوری

شبکه دانش کشاورزی

سلسله برنامه‌های ویدیو کنفرانس انتقال دانش به روز در گستره ملی بخش کشاورزی

تکنولوژی اطلاعات

جهانی شدن

روندهای اجتماعی

عوامل اقتصادی

✓ چالش‌های فرهنگی

✓ افزایش شتاب تغییر

✓ تعدد مسافرت‌های مدیران

✓ ادغام‌ها و ائتلاف‌ها

✓ ظهور قدرت‌های جدید

مشارکت و رشد تولید

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

موسسه آموزش و ترویج کشاورزی

معاونت علمی و فناوری

شبکه دانش کشاورزی

سلسله برنامه‌های ویدیو کنفرانس انتقال دانش به روز در گستره ملی بخش کشاورزی

تکنولوژی اطلاعات

جهانی شدن

روندهای اجتماعی

عوامل اقتصادی

✓ رشد شهرنشینی

✓ افزایش فردگرایی

✓ نیروی کار تحصیل کرده

✓ گسست نسلی

✓ سالخورده شدن جمعیت

✓ مساله تنوع

✓ حضور زنان در محیط کار

✓ مهاجرت

معاونت علمی و فناوری
شبکه دانش کشاورزی

سلسله برنامه‌های ویدیو کنفرانس انتقال دانش به روز در گستره ملی بخش کشاورزی

تکنولوژی اطلاعات

جهانی شدن و رقابت

روندهای اجتماعی

عوامل اقتصادی

✓ نرخ بالای تورم

✓ افول بازار سهام

✓ رقابت جهانی

✓ تغییر قیمت نفت

✓ قراردادهای استخدامی کوتاه مدت

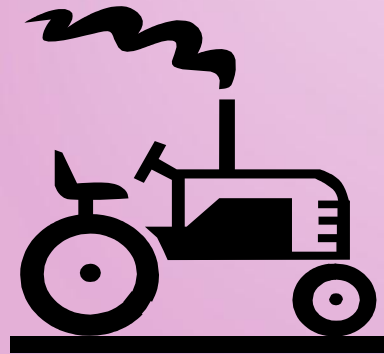
✓ افزایش هزینه های زندگی

چند دهه سال

عصر دانش
و اطلاعات

موج سوم
انقلاب اطلاعاتی

دوران صنعتی

موج دوم
انقلاب صنعتی

سیصد سال

عصر کشاورزی

موج اول
انقلاب کشاورزی

هزاران سال

دوران قبل
از کشاورزی

میلیونها سال

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه آموزش و ترویج کشاورزی

جهاد کشاورزی

معاونت علمی و فناوری
شبکه دانش کشاورزی

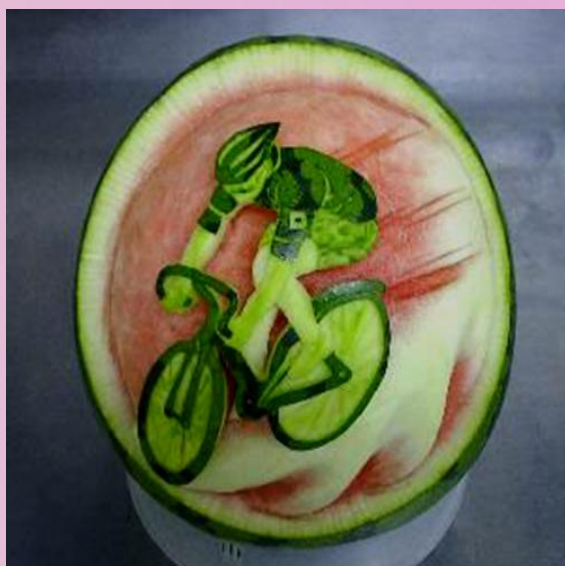
سلسله برنامه‌های ویدیو کنفرانس انتقال دانش به روز در گستره ملی بخش کشاورزی

▶ بخش کشاورزی ایران با عنایت به سهم ۱۵٪ از تولید ناخالص داخلی، ۲۸٪ اشتغال و ۱۵ درصد صادرات غیر نفتی و تأمین ۹۰ درصد از مواد اولیه صنایع کشاورزی و غذایی کشور، از جایگاه ویژه‌ای در اقتصاد ملی برخوردار است.

مزیت نسبی در دهه آینده

- ❖ در دنیایی که به سرعت در حال تغییر و تحول است ما مجبوریم برای رشد، پیشرفت هر لحظه مشکل جدیدی را حل کنیم، به همین دلیل **خلاقیت** به عنوان **شرط بقا** و دوام زندگی تلقی می‌شود
- ❖ خلاقیت قبل از هر چیزی، سازش با تغییر و تحول و همراه شدن با زمان است.
- ❖ بی‌تردید انسانی که نتواند با شرایط زمان و مکان و آنچه بر آن حاکم است همراه و همگام شود، محکوم به فناست. خلاقیت فرایندی است که انسان را **پویا و زنده** نگاه می‌دارد و قادر می‌سازد تا از امکانات پیرامون خود در جهت بقا و رشد و تکامل استفاده کند، چراکه به واسطه خلاقیت است که **ذهنی باز** و استعدادی شکوفا می‌شود.

معاونت علمی و فناوری
شبکه دانش کشاورزی
سلسله برنامه‌های ویدیو کنفرانس انتقال دانش به روز در گستره ملی بخش کشاورزی

متخصصین علوم خلاقیت شناسی

دهه ۱۹۶۰-۱۹۷۰ ← عصر کارایی

دهه ۱۹۷۰-۱۹۸۰ ← عصر کیفیت

دهه ۱۹۸۰-۱۹۹۰ ← عصر انعطاف پذیری

عصر حاضر ← عصر خلاقیت و نوآوری

امروزه مبنای ثروت آفرینی، دانش و تخصص است. منابع انسانی
دانشگرو خلاق دارای نامشهود کلیه فرآیندهای سازمانی دانست

ده مهارت زندگی (سازمان بهداشت جهانی)

- ۱ - مهارت های خودآگاهی
- ۲ - مهارت همدلی
- ۳ - مهارت روابط بین فردی
- ۴ - مهارت ارتباط موثر
- ۵ - مهارت مقابله با استرس
- ۶ - مهارت مدیریت بر هیجان
- ۷ - مهارت حل مسئله
- ۸ - مهارت تصمیم گیری
- ۹ - **مهارت تفکر خلاق**
- ۱۰ - مهارت تفکر نقادانه

تعاریف خلاقیت

❖ خلاقیت : نگاه دیگر به موضوعات

❖ خلاقیت : برهم زدن روند عاداتهای فکری

❖ خلاقیت : فرآیند تغییر، توسعه و تکامل در چرخه ی حیات ذهنی

❖ خلاقیت : نگاهی متفاوت به پدیده‌هایی که سایر افراد آن را نیز نگاه می‌کنند

❖ خلاقیت : استعداد ابتکار و خلق کردن که به صورت بالقوه در هر فردی با هر سنی وجود دارد و با محیط اجتماعی و فرهنگی رابطه تنگاتنگی می‌باشد.

این ساعت آفتابی با **پرینتر سه بعدی** ساخته شده و حفره های داخل آن طوری طراحی شده که بدون استفاده از باتری، موتور و هیچ نوع تجهیز الکترونیکی، تنها با حرکت خورشید و عبور نور از داخل حفره ها، **زمان را به صورت دیجیتال** روی زمین نمایش میدهد.

خلاقیت چیست؟

❖ توانایی حل مسایلی که فرد قبلا حل آنها را نیاموخته است. (Weisberg)

❖ فرآیندی که نتیجه آن کار تازه ای باشد که توسط گروهی در یک زمان مفید و ارزشمند تلقی شود. (Stein)

توانایی ایجاد ایده های جدید دارای ارزش

تعاریف خلاقیت ...

● **تونی پروکتور (Tony Proctor):** خلاقیت عبارت است از نگاه جدید و متفاوت به موضوع و به عبارتی فرایند شکستن (**Breaking down**) و دوباره ساختن (**Restructuring**) دانش خود درباره یک موضوع و به دست آوردن بینش جدید نسبت به آن و ماهیت آن. (۱۹۹۹)

● **تورنسی (Torrance):** خلاقیت عبارت است از فرایند حساس شدن به:

- ✓ مسائل
- ✓ نواقص
- ✓ شکاف های دانش
- ✓ عناصر مفقوده
- ✓ ناهماهنگی ها
- ✓ و شناسایی دشواری ها، جستجوی راه حل ها، حدس زدن ها یا منظم کردن فرضیه ها درباره نواقص، آزمودن و سرانجام به هم مرتبط کردن نتایج. (۱۹۶۵)

تعاریف خلاقیت ...

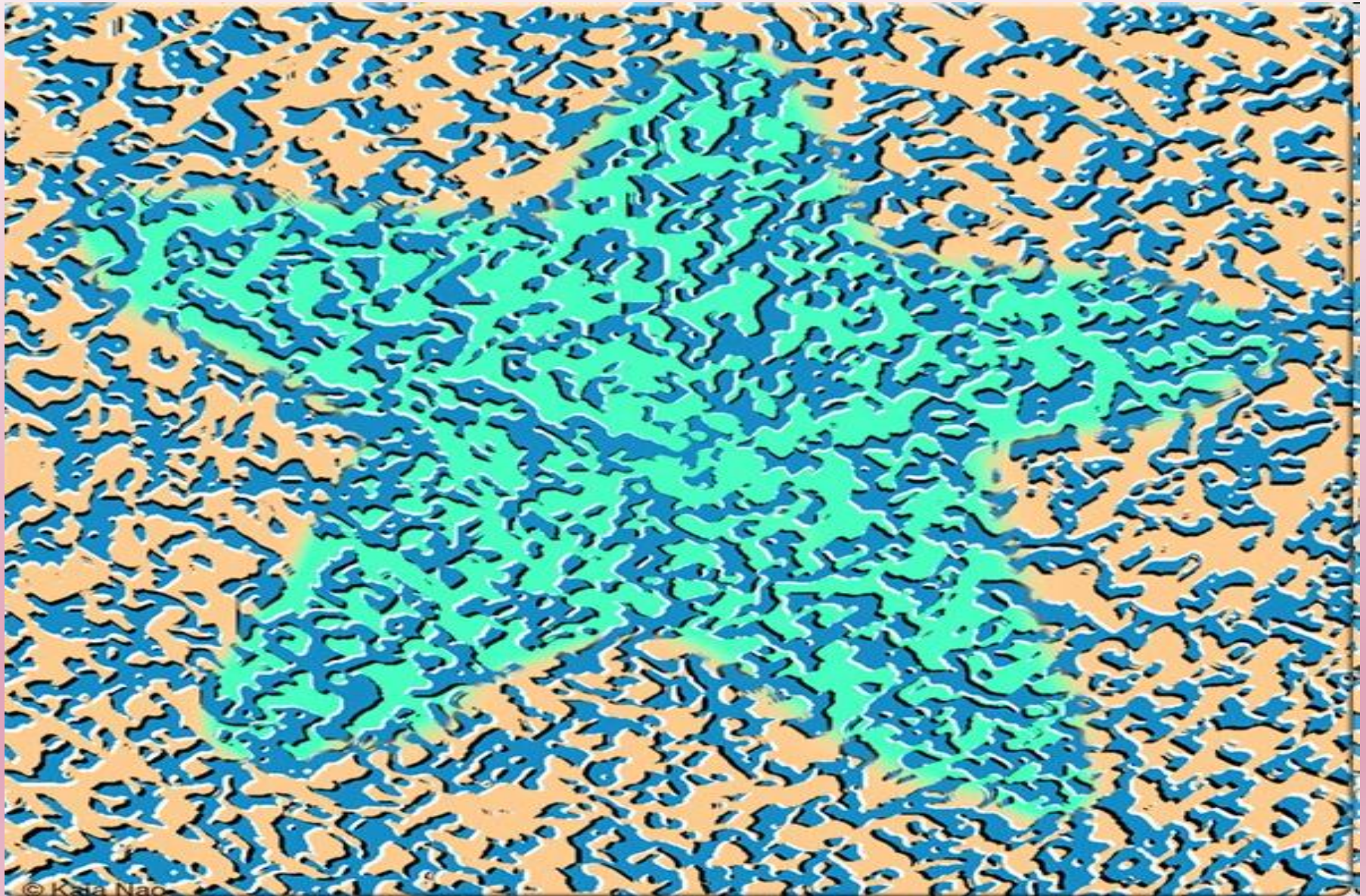
● **ریکاردز (Rickards):** خلاقیت عبارت است از خارج شدن از قالب های ذهنی (Mental stuckness). (۱۹۹۷)

● **واینمن (Weinman):** خلاقیت عبارت است از توانائی خارج شدن از جهان مرسوم و رد شدن از تله تکرار و دوباره مرتب کردن طبقه ها. (۱۹۹۱)

● **گیلیام (Giliam):** خلاقیت عبارت است از فرایند کشف آنچه تا به حال در نظر گرفته نشده و ایجاد ارتباطات جدید. (۱۹۹۳)

بهترین خطای دید ۲۰۱۶

تعاریف خلاقیت ...

● **گیلفورد (Gilford):** خلاقیت را عبارت از **تفکر واگرا (Divergent)** در برابر تفکر همگرا (Convergent) می داند. (۱۹۹۴)

● **دوبونو (Debona):** خلاقیت را عبارت از **تفکر جانبی (lateral thinking)** یا افقی در برابر تفکر عمودی (vertical thinking) می داند. (۱۹۶۸)

● برخی صاحب نظران خلاقیت را مترادف حل مسئله **Problem Solving** دانسته و عده ای دیگر آن را ابزار حل مسئله می دانند.

عجیب ترین ما
@wonders

نوآوری ...

به معنی خلاقیت عینیت یافته یا اندیشه خلاق تحقق یافته

□ **خلاقیت** : تولید ایده (خلاقیت ذهنی)

Subjective creativity

□ **نوآوری** : تحقق یافتن ایده (خلاقیت عینی)

Objective creativity

نوآوری در تعریف سازمانی

فرآورده، محصول و یا ارزشی خلاق است که در یک سازمان تولید می شود (نرم افزاری یا سخت افزاری)

نوآوری

نوآوری عبارت است از عملی و کاربردی ساختن افکار و اندیشه های نو ناشی از خلاقیت، به عبارت دیگر، در **خلاقیت** اطلاعات به دست می آید و در **نوآوری**، آن اطلاعات به صورتهای گوناگون **عرضه** می شود. (رابینز، ۱۹۹۱)

تغییر ایجاد هر چیزی است که با گذشته تفاوت داشته باشد، اما نوآوری اتخاذ ایده هایی است که برای سازمان جدید است. بنابراین، تمام نوآوریها منعکس کننده یک تغییرند اما تمام تغییرها، نوآوری نیستند. (ریچارد، ال، داف، ۱۹۹۲)

تغییر سازمانی به عنوان اتخاذ یک فکر یا رفتار جدید به وسیله سازمان مشخص می شود، اما نوآوری سازمان اتخاذ یک ایده یا رفتار است که برای نوع وضعیت، سازمان، بازار و محیط کلی سازمان جدید است. **اولین سازمانی** که این ایده را معرفی می کند به عنوان **نوآور** در نظر گرفته می شود و سازمانی که **کپی** می کند یک **تغییر** را اتخاذ کرده است.

خلاقیت و نوآوری

خلاقیت: ایده نو و تازه ای که قبلاً وجود نداشته است.

نوآوری: به مرحله عمل رساندن ایده خلاقانه و تولید انبوه آن.

تعریف نوآوری

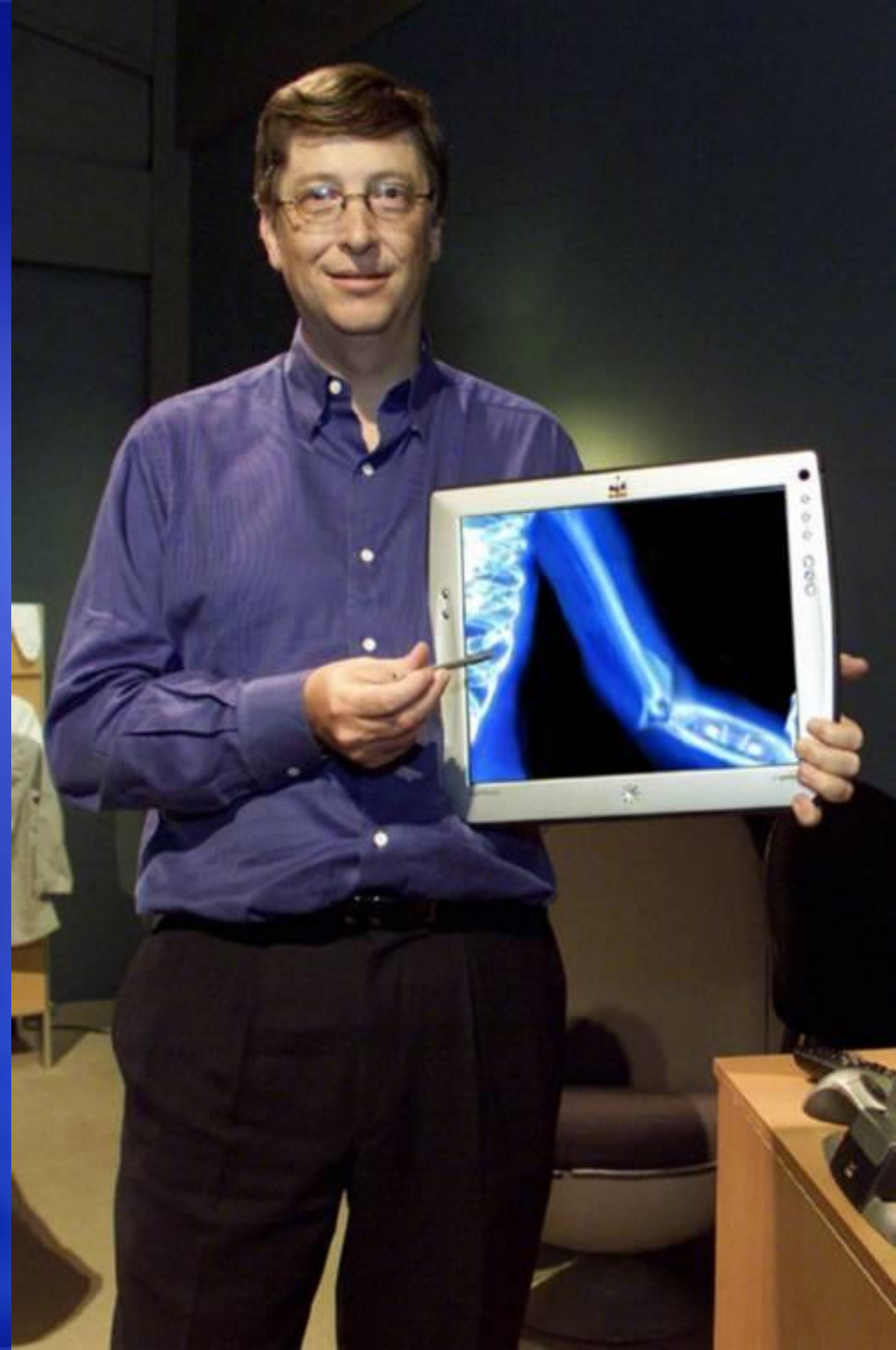
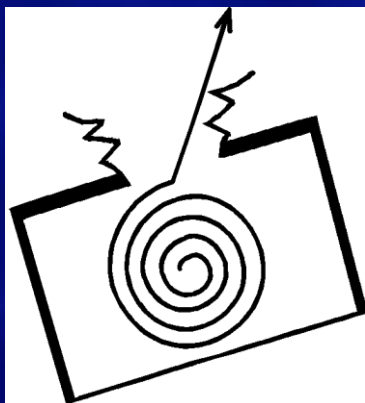
الف) نوآوری به معنی خلاقیت عینیت یافته یا اندیشه خلاق تحقق یافته:
در این نوع تعریف «خلاقیت» را «تولید ایده» و «نوآوری» را «تحقق بخشیدن به آن ایده» می دانند. در این حالت منظور از «خلاقیت»، «خلاقیت ذهنی» و منظور از نوآوری، «خلاقیت عینی» می باشد.

ب) نوآوری به معنی فرآورده ی خلاق در سطح سازمان:
در این نوع تعریف منظور از «نوآوری»، فرآورده یا محصول خلاق است که در یک سازمان تولید می شود. فرآورده ی خلاق می تواند «نرم افزاری» مانند نوعی خدمت و یا «سخت افزاری» مانند نوعی کالا باشد.

واژه خلاقیت معادل واژه Creativity و نوآوری برابر با واژه Innovation می باشد.

ویژگی های تعاریف خلاقیت و نوآوری

- تازگی Newness
- جدیدی و نویی Novelty
- سرآغاز بودن Originality
- اول بار بودن Initiative
- مفید بودن Usefulness

نمودار خلاقیت و نوآوری

الف – تعریف خلاقیت از دیدگاه روانشناسی

□ خلاقیت یکی از جنبه های اصلی تفکر یا اندیشیدن است . تفکر عبارت است از فرایند بازآرایی یا تغییر اطلاعات و نمادهای کسب شده موجود در حافظه درازمدت .

□ تفکر بر دو نوع است : ۱ - تفکر همگرا ۲ - تفکر واگرا

□ تفکر همگرا عبارت است از فرایند بازآرایی یا دوباره سازی اطلاعات و نمادهای کسب شده موجود در حافظه درازمدت .
تفکر واگرا عبارت است از فرایند ترکیب و نوآرایی اطلاعات و نمادهای کسب شده موجود در حافظه درازمدت ،

خلاقیت یعنی تفکر واگرا

ب – تعریف خلاقیت از دیدگاه سازمانی

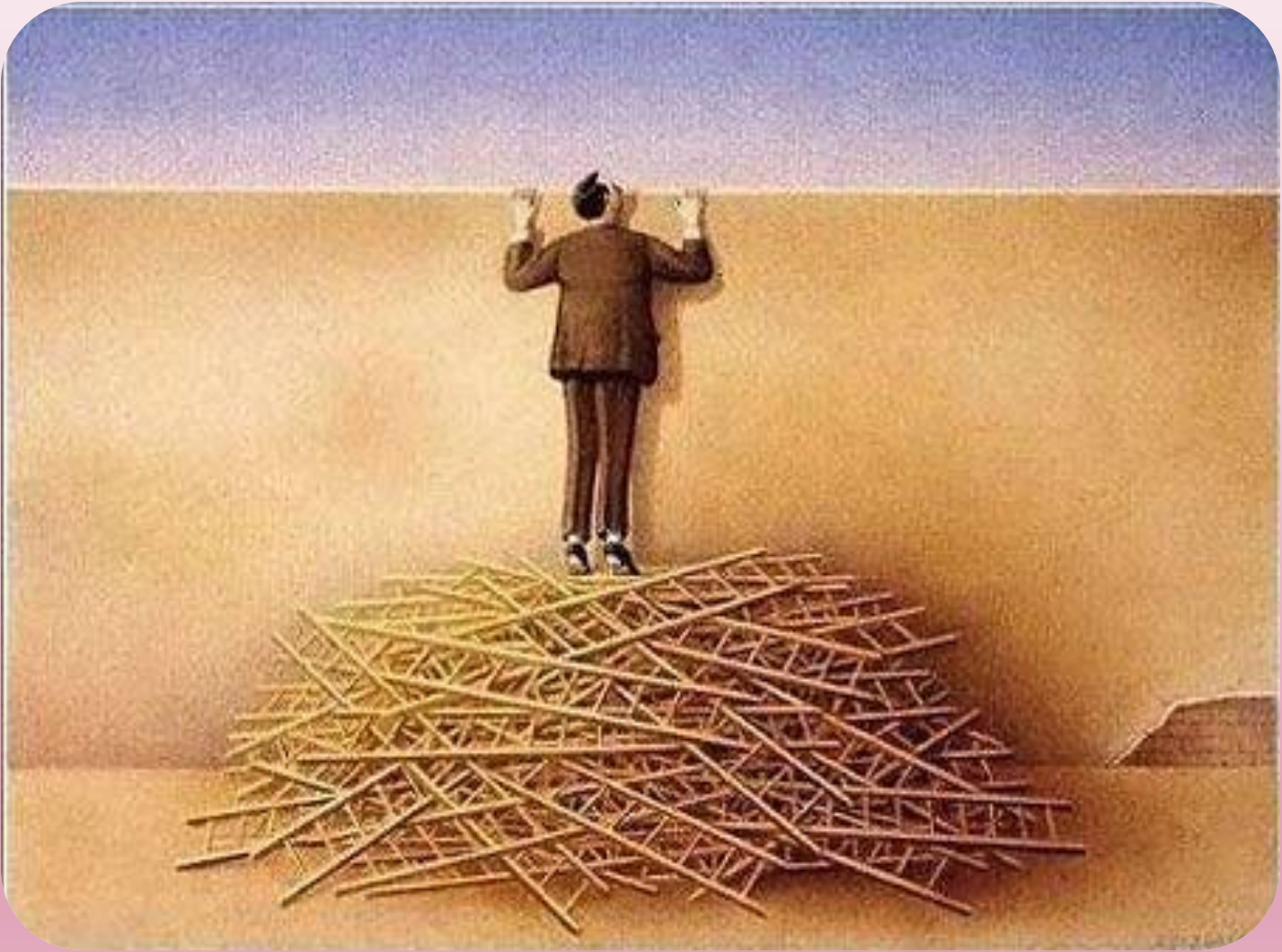
□ خلاقیت یعنی ارائه فکر و طرح نوین برای بهبود و ارتقای کمیت یا کیفیت فعالیتهای سازمان «مثلا افزایش بهره وری، افزایش تولیدات یا خدمات، کاهش هزینه ها، تولیدات یا خدمات از روش بهتر، تولیدات یا خدمات جدید و...».

اهمیت خلاقیت و نوآوری

- ❑ رشد و شکوفایی استعدادها و سوق‌دهنده
- ❑ موفقیت‌های فردی ، شغلی و اجتماعی
- ❑ افزایش کمیت، تنوع تولیدات و خدمات
- ❑ افزایش کیفیت تولیدات و خدمات و موفقیت در رقابت
- ❑ کاهش هزینه‌ها، ضایعات و اتلاف منابع
- ❑ افزایش انگیزش کاری کارکنان سازمان
- ❑ ارتقای بهداشت روانی و رضایت شغلی کارکنان
- ❑ ارتقای بهره‌وری سازمان
- ❑ رشد و بالندگی سازمان

افراد خلاق...

آنچه سایرین **مشکل** تلقی می‌کنند برای آنها **فرصت‌هایی** جهت ابداع راه‌حل‌های بکر است و به جای اینکه تغییر آنها را بترساند و مأیوس کند، آنها را به وجد می‌آورد. ما همگی مسئول زندگی خود هستیم و برای **تغییر** آن هر زمان که تصمیم بگیریم توانمندیم.

خلاقیت. میل به دانستن، دوباره نگاه کردن و خط زدن اشتباهات است. وارد شدن به آب‌های عمیق و خارج شدن از درهای بسته و دست دادن با آینده است و به‌طور کلی **نگاه کردن به مسائل از زوایای مختلف است**.

سطوح خلاقیت

نوعی درجه بندی بر مبنای میزان ارزشمندی و میزان نو بودن

الف) خلاقیت اولیه و ثانویه

خلاقیت اولیه: خلاقیت هایی که شامل ایجاد و توسعه اصول و مفاهیم جدید می شود. خلاقیت اولیه به عنوان منشا کشف اندیشه هایی جدید و متفاوت با آنچه تا به حال وجود داشته مانند نظریه های متحول کننده علمی و اختراعات بنیادی می باشد.

خلاقیت ثانویه: آن دسته خلاقیت هایی هستند که شامل کاربرد جدید و متفاوتی از اصول و مفاهیم شناخته شده ی قبلی و تکمیل و بسط خلاقیت های اولیه هستند. دستاوردهای علمی پژوهشگران که مبتنی بر نظریه های بزرگ علمی است از موارد خلاقیت ثانویه می باشند.

فردی: شخصیت، دانش فنی، انگیزه و سبک رهبری

گروهی: ویژگیهای شغلی، انواع ارتباطات و استقلال کاری

سازمانی: راهبرد، ساختار سازمانی، فرهنگ، محیط و منابع

سطوح خلاقیت

نوعی درجه بندی بر مبنای میزان ارزشمندی و میزان نو بودن

ب) خلاقیت بزرگ و کوچک

خلاقیت بزرگ: در واقع همان خلاقیت اولیه است که عبارت از ایجاد و توسعه اصول و مفاهیم جدید می باشد.

خلاقیت کوچک: در واقع همان خلاقیت ثانویه است که عبارت از کاربرد جدید و متفاوتی از اصول و مفاهیم شناخته شده ی قبلی می باشد.

ب) خلاقیت عالی و معمولی

خلاقیت عالی: منظور خلاقیت اولیه یا بزرگ و همچنین خلاقیت های ثانویه یا کوچک است که می توانند در حوزه های مختلف علمی، تکنولوژیکی و هنری روی دهند.

خلاقیت معمولی: منظور «خلاقیت های روزمره»، خلاقیت هایی هستند که هر کس در جنبه های مختلف زندگی روزمره ی خود مانند مسائل شغلی، مالی و خانوادگی اعمال می نماید

مهارت‌آموزم و رشد تولید ۱۴۰۲

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

موسسه آموزش و ترویج کشاورزی

معاونت علمی و فناوری

شبکه دانش کشاورزی

سلسله برنامه‌های ویدیو کنفرانس انتقال دانش به روز در گستره ملی بخش کشاورزی

عنوان:

خلاقیت و ارتقا مهارت های تفکر خلاق (۱)

سخنران:

ریحانه شاقلی

عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی خراسان رضوی

مدرس دوره‌های مدیریت

۷ آذر ۱۴۰۲ - ساعت: ۱۰